

Sammendrag av høringsuttalelser til eierstrategi for Salten Brann IKS – fra kommuner og Salten Brann IKS

Steigen kommune

Kommunalt vedtak i formannskapssak 31-26:

Steigen formannskap støtter høringsutkast til eierstrategi for Salten Brann IKS. Steigen formannskap vedtar å oversende kommunedirektørens vurdering og konklusjon i saksframlegget som innspill til høringsutkastet.

Utdrag fra saksdokument:

Det har over lengre tid vært uttrykt ønske om å utvikle en tydelig eierstrategi for å sikre at selskapet utvikles i tråd med eierkommunenenes behov, samt at det legges til rette for effektiv drift og god samordning mellom kommunene.

Samfunnsbedriftene (se link: Samfunnsbedriftene) som er den største arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen for kommunale selskaper sier blant annet dette om hvorfor vi trenger både en eierskapsmelding og en eierstrategi:

«Eierskapsmeldingen er lovpålagt. Eierstrategien er frivillig. Men i praksis er det ofte den sistnevnte som avgjør om kommunen virkelig lykkes med eierstyringen sin.»

Videre forklarer samfunnsbedriftene forskjellen på denne måten:

«Eierskapsmelding: Et overordnet styringsdokument som skal vedtas av kommunestyret, og gi oversikt over alle selskaper kommunen eier – og hvordan den vil utøve eierskapet sitt på overordnet nivå.

Eierstrategi: En konkret plan for ett enkelt selskap – laget av (og for) eierne – som sier hva selskapet skal oppnå, og hvordan eierne følger det opp.»

Samfunnsbedriftene oppsummerer også i sin veiledning om eierstyring

«God eierstyring starter på papiret – men må leves i praksis. Eierskapsmeldingen gir overblikket. Eierstrategien gir presisjon. Begge trengs. Og hvis du skal lykkes i interkommunale selskaper, er en felles eierstrategi ikke bare smart – det er nesten uunnværlig, og burde være obligatorisk.»

(vår understrekning)

Begrepsavklaring: Eierstrategi vs eierstyringsstrategi?

I representantskapets vedtak 7.november 2025 brukes begrepene eierstrategi og eierstyringsstrategi litt om en annen. Begrepene kan tillegges noe forskjellig vekt. Eierstrategi kan forstås å skulle svare ut de mer formålsrettede spørsmålene om hva vi vil oppnå og hvordan vi følger det opp med selskapet?

Mens det med eierstyringsstrategi i større grad kan være snakk om å svare ut hvordan vi konkret skal styre selskapet. Vi legger til grunn at det er ment å være eierstrategi som skal være rette begrepet.

I tillegg til representantskapet, så har selskapet også et eget styre som må gis og skal ha tillit til å følge opp det mer praktiske med styring av selskapet i lag med daglig leder.

Eierstrategiens formål:

I høringsutkastet til eierstrategi er det under kapittel 1. Innledning tydeliggjort hva formålet med eierstrategien skal være:

- Eierstrategien er et verktøy for eierkommunene som skal bidra til at eierne oppnår formålet med selskapet.
- Eierstrategien skal styrke samhandlingen mellom kommunene og selskapet og sikre god eierstyring.
- Eierstrategien skal bidra til felles forståelse for mål, prioriteringer og ansvar.
- Eierstrategien skal, i tillegg til selskapsavtalen, sikre demokratisk kontroll.»

Administrasjonen mener dette er en presis og god beskrivelse av hva som er formålet – altså hensikten – med denne eierstrategien, og vil anbefale at man vurderer høringsutkastet også ut i fra dette. Får utkast til eierstrategi fram det vesentligste for svare ut disse fire punktene?

Høringspunktene:

Høringsbrevet fra Salten Brann ber om innspill til formålsbestemmelsen, samarbeid mellom kommunene og samkjøring av møteplaner.

Formålsbestemmelsen

Formålsbestemmelsen fremkommer og fastsettes i selve selskapsavtalen. Det er altså formålet i gjeldende selskapsavtale som vil være gjeldende, selv om eierstrategien vedtas med en annen justert formålsparagraf. Det må følgelig i ettertid av eierstrategien også gjennomføres en revisjon av selskapsavtalen for at det nye forslaget til formålsparagraf skal bli gjeldende.

Det foreslås etter det vi kan se en del mindre innholdsmessige justeringer av formålsparagrafen. Gjennomgående innføres det en noe mer nøktern ambisjon til selskapets ansvarsområde, spennvidde og ambisjonsnivå for utvikling av tilleggstjenester. Gitt dagens situasjon med de utfordringer alle kommuner står i, i forhold til å husholdere godt med ens egne ressurser, er vår vurdering at det er fornuftig med en slik innsnevring av selskapets formål.

Samarbeid mellom kommunene

Når det gjelder samarbeid mellom kommunene, er dette veldig sentralt i et interkommunalt samarbeid. I stor grad styres interkommunale samarbeid gjennom konsensus, samtidig som det skal være en god forankring i kommunenes folkevalgte organer. Det er gjennom representantskapet at eierstyringen utøves. I høringsutkastets pkt 4. Kommunene skal være aktive og forutsigbare eiere er det konkretisert og tydeliggjort en rekke forpliktende «kjøreregler» for samhandling mellom kommunene, og derigjennom hvordan eierskapet skal utøves på en god og konsis måte. Administrasjonen mener dette er gode forpliktende punkter med et klart formål om å styrke og bedre samhandlingen mellom kommunene.

Vi vil bemerke at det foreslås å ta inn et skal-punkt om at også kommunedirektør eller den kommunedirektør utpeker skal delta på eierskaps- og representantskapsmøter. Praksis har de

senere år vært at kommunedirektører/stedfortredere i fra forholdsvis mange kommuner har deltatt på disse møtene, men ikke fast og ikke som en forpliktelse. Vår bemerkning er at en slik forpliktelse er en forpliktelse som binder opp våre ressurser i større grad enn hva som har vært gjort tidligere. Administrasjonen mener samtidig at det er fordelaktig med størst mulig deltakelse i hvert fall i de møter hvor det er relevant med tilstedeværelse.

Samkjøring av møteplaner

Administrasjonen ser at det kan være formålstjenlig med en viss samkjøring av møteplaner kommunene imellom, og i lag med de interkommunale selskapene våre. Da særlig i forhold til de fire møtene i året (to eierskapsmøter og to representantskapsmøter). Dette vil samtidig kunne være en noe krevende øvelse å få gjennomført.

Konklusjon

Administrasjonen mener det er fornuftig å utarbeide en egen eierstrategi for Salten Brann IKS. Høringsutkastet har en presis og god beskrivelse av hva som er formålet – altså hensikten – med den eierstrategien. Vi mener det bør være en god rettesnor for det videre arbeid med å ferdigstille strategien fram til representantskapet skal vedta den i juni. Utkastet fremstår som noe «tettpakket» og er nokså omfangsrikt med mange konkrete strekpunkter som skal være førende for samarbeidet i og med selskapet, samt i forhold til selve eierstyringen av selskapet. Vår vurdering er at dette over tid vil være et godt grunnlag for en stabil og god styring og drift av selskapet. Samtidig stiller det krav til at alle tilslutter seg strategien og tar del i å følge den opp som avtalt.

Vi vil anbefale at det legges opp til at eierstrategien tas inn som en sentral del av folkevalgtopplæringen når nytt representantskap etableres, og at det tydeliggjøres når tid eierstrategien skal evalueres og revideres.

Sørfold kommune:

Kommunalt vedtak:

Kommunestyret vedtok kommunedirektørens innstilling.

Kommunedirektørens innstilling:

Sørfold kommune støtter i hovedsak forslag til ny eierstrategi for Salten Brann IKS og kommunestyret legger til grunn at eierstrategien vil bidra til tydelig og forutsigbar eierstyring gjennom representantskapet. Sørfold kommune gir følgende tilbakemelding forhold i høringsinnspillet:

- Salten Brann IKS bør formulere mer konkrete mål for selskapets samfunnsansvar, herunder bærekraft, etiske retningslinjer og tiltak for å bidra til å utvikle kompetanse i de enkelte lokalsamfunn hvor det er til stede.
- I forhold til punktet om kommunedirektørs deltakelse i eiermøter foreslår en at denne endres til «bør møte på eiermøter», og ikke «skal» som det er formulert.

- Siden det er lagt opp til 4 ukers frist for innspill ber Sørfold kommune om at eierskapsmøtene avholdes innen utgangen av mars og oktober, og ikke februar og september for å sikre at eierkommunene skal kunne komme med innspill til møtene.
- Sørfold Kommune ser positivt på at Salten Brann IKS har styrket kompetanse og videreutvikler rutiner for budsjettprosess og økonomistyring.
- Innspillet orienterer om nødvendige endringer i selskapsavtalen. Sørfold Kommune ber om at disse tydeliggjøres og at man beskriver konsekvensene nøye når de fremmes.

Saksopplysninger

Strategien bygger på selskapsavtalen for Salten Brann IKS samt felles prinsipper for eierstyring utviklet gjennom samarbeidet i Salten-regionen, og høringsutkastet er utarbeidet etter forvaltningsrevisjon av selskapet høsten 2025. Sørfold kommune hadde i 2025 eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Salten Brann IKS. Kommunedirektøren vurderer at det pågående arbeidet med felles eierstyringsstrategi for Salten Brann IKS er en egnet arena for å følge opp revisjonens anbefaling. Revisjonen gav Sørfold Kommune følgende anbefalinger:

Kommunestyret ber kommunedirektøren og selskapet følge opp rapportens anbefalinger:

- Sørfold kommune bør konkretisere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.
 - Sørfold kommune og eierkommunene bør formulere selskapsspesifikke mål for samfunnsansvar for Salten Brann.
 - Salten Brann og eierkommunene bør vurdere å styrke Salten Brann sin økonomisk faglige kompetanse.
- a) Salten Brann bør utbedre og komplettere sine skriftlige rutiner for å sikre en budsjettprosess som legger til rette for at budsjettet ivaretar kravene til balanse og realisme.
- b) Salten Brann bør prioritere å rutinemessig gjennomføre risikovurderinger/analyser av: - hvor i prosessene med utarbeidelse av budsjett det er risiko for at det oppstår svikt, feil og mangler i budsjettet.

Utdrag fra vår eierskapsmelding knyttet til Salten Brann IKS:

Kommunestyret utøver eierrollen gjennom behandling av årsrapporter, budsjett og strategier, samt aktiv deltakelse i representantskap og eiermøter. Kommunen følger opp selskapenes økonomi, tjenestekvalitet og måloppnåelse, og vektlegger at styrene har nødvendig kompetanse. Dialog ivaretas gjennom representantskap, eiermøter og løpende kontakt med selskapenes ledelse.

Vurdering

Høringsutkastet viser at Salten Brann IKS tydeliggjør en rekke punkter innen styring, økonomi og administrasjon i henhold til forvaltningsrevisjonens anbefalinger. Dette gjør de på en måte som styrker selskapet og selskapets mulighet til å utføre sine oppgaver som Sørfold Kommune stiller seg positive til. Det er lagt opp til 4 ukers frist for innspill til eierskapsmøtene. For å ha mulighet til å behandle disse i kommunestyret er det foreslått å flytte eierskapsmøtene fra februar og september til mars og oktober. Eierrepresentanten skal sørge for å melde inn saker og orienteringer til møtene innen fristen for disse møtene. Dette vil bidra til å sikre god dialog mellom kommunestyret, eierrepresentanten og selskapet. De peker i høringen på at Eierstrategien vil kreve endringer i

selskapsavtalen uten tydelig å peke ut hvilke endringer dette gir og konsekvensene av dette. Konsekvensene av endringene burde vært tydeliggjort i høringsutkastet. Utkastet kommenterer heller ikke virkningen for Salten IUA, som har vært en del av Salten Brann IKS og har vært organisert under samme organisasjonsnummer. Vedtaket og høringsinnspillet vil, sammen med de tiltak selskapet allerede har foreslått, dokumentere lukking av forvaltningsrevisjonens anbefalinger knytte til eierskapet.

Bodø kommune:

Kommunalt vedtak:

Bodø bystyre slutter seg til framlagte forslag til ny eierstrategi for Salten Brann IKS, med følgende kommentar/tillegg:

Kommunedirektøren anbefaler at det tas inn en formulering og tydeliggjøring av skillet mellom eierstrategi og selskapsstrategi, og hvem som eier disse. Det kan være nyttig å presisere at eierstrategien skal uttrykke eierkommunenes overordnede forventninger og styringssignaler, mens selskapets egen strategi og operative prioriteringer skal utarbeides av styret innenfor disse rammene. Et klarere skille mellom nivåene kan styrke eierstyringen og bidra til tydeligere ansvarsdeling mellom eier, styre og administrasjon. Det er kommunedirektørens vurdering at arbeidsgruppen har gjort en god jobb i forhold til at strategien er kort og konsist utformet, og ikke har større omfang enn nødvendig.

Saltdal kommune

Kommunalt vedtak:

1. Saltdal kommune er særlig opptatt av god økonomistyring i interkommunale selskaper (IKS).
2. Saltdal kommune støtter høringsutkastet til eierstrategi for Salten Brann IKS

Utdrag fra saksdokument:

Eierstrategien skal være et styringsverktøy for eierkommunene og bidra til en felles forståelse av mål, prioriteringer og ansvar i samarbeidet. Strategien bygger på selskapsavtalen og på felles prinsipper for eierstyring utviklet i Salten regionråd.

Vurdering

Salten Brann IKS løser en samfunnskritisk oppgave på vegne av kommunene i regionen. En tydelig eierstrategi er derfor viktig for å sikre at selskapet utvikles i tråd med eierkommunenes behov, samtidig som det legges til rette for effektiv drift og god samordning mellom kommunene.

Sammenheng med Saltdal kommunes eierstrategi

I Saltdal kommunes eierskapsmelding er det fastsatt egne eierstyringsprinsipper for Salten Brann IKS. Det fremgår av kommunens eierstrategi at Saltdal kommune gjennom sitt eierskap

skal bidra til at det til enhver tid finnes en brann- og redningsberedskap som oppfyller krav i lov, forskrifter og nasjonale retningslinjer, tilpasset lokale forhold.

Videre legges det til grunn at:

- tjenestene skal organiseres med utgangspunkt i kommunens demografi, bosettingsstruktur og risikobilde
- selskapet skal arbeide systematisk med forebygging, beredskap og samfunnssikkerhet
- selskapet skal gi relevant informasjon og veiledning til kommunens politiske og administrative ledelse om utvikling i krav og standarder
- virksomheten skal gjennomføres innenfor de økonomiske rammer kommunestyret fastsetter
- selskapet skal etterleve kommunens prinsipper for eierstyring

Kommunedirektøren vurderer at høringsutkastet til eierstrategi i stor grad harmonerer med disse føringene.

Beredskap og samfunnssikkerhet

Eierstrategien understreker at selskapet skal sikre en forsvarlig beredskap og bidra til å ivareta eierkommunenes oppgaver innen brann- og ulykkesberedskap. Strategien legger også vekt på samarbeid mellom kommunene og effektiv utnyttelse av ressursene i regionen. Dette er i tråd med Saltdal kommunes mål om at brann- og redningstjenesten skal være tilpasset kommunens lokale risikobilde og bosettingsstruktur.

Samhandling mellom selskapet og eierkommunene

Forslaget til eierstrategi legger opp til tydelige strukturer for samhandling mellom selskapet og eierkommunene, blant annet gjennom representantskapet, eiermøter og samhandlingsarenaer mellom administrasjonen i kommunene og selskapet. Dette understøtter Saltdal kommunes mål om god informasjonsflyt og tilstrekkelig politisk og administrativ forankring av saker som har betydning for tjenestene eller økonomien i selskapet.

Økonomistyring

Eierstrategien slår fast at selskapet skal drives nøkternt og kostnadseffektivt, og at det skal være samsvar mellom kommunenes forventninger til tjenestene og de økonomiske rammene som stilles til disposisjon. Dette samsvarer med Saltdal kommunes forventning om at selskapet gjennomfører sin virksomhet innenfor de økonomiske rammene som følger av kommunestyrets vedtak, og at selskapet viser forståelse for kommunens økonomiske situasjon.

Helhetlig vurdering

Samlet sett vurderer kommunedirektøren at forslaget til eierstrategi gir et godt grunnlag for en koordinert eierstyring av Salten Brann IKS. Strategien harmonerer godt med Saltdal kommunes egne eierstyringsprinsipper og bidrar til å tydeliggjøre forventningene til selskapet når det gjelder beredskap, samhandling og økonomisk styring.

Værøy kommune

Værøy kommunestyre fattet følgende vedtak i møte 31.03.2026 i sak om Høringsutkast til Eierstrategi for Salten Brann IKS:

Værøy kommune stiller seg positiv til det fremlagte forslaget til eierstrategi for Salten Brann IKS. Kommunen vurderer at strategien gir et godt og helhetlig grunnlag for styring, samhandling og videre utvikling av selskapet.

Værøy kommune vil særlig understreke viktigheten av tydelig og forpliktende samarbeid mellom eierkommunene, samt god forankring av saker i de enkelte kommuner. Videre er det viktig at formålsbestemmelsen til enhver tid reflekterer dagens og fremtidige utfordringsbilde innen brann- og redningstjenester. Med disse merknadene støtter Værøy kommune forslaget til eierstrategi slik det foreligger.

Fauske kommune:

Kommunestyrets vedtak:

1. Fauske kommune støtter høringsutkastet til eierstrategi for Salten brann IKS
2. Fauske kommune ber om at representantskapet til Salten Brann IKS vedtar revisjon av selskapsavtalen slik at denne oppdateres i tråd med eierstrategien.

Utdrag fra vurderingskapittel i saksdokument til kommunestyret.

Det er viktig at selskap kommunene i Salten eier i fellesskap har tydelige og oppdaterte eierstrategier som kan sette rammer og retning for selskapenes drift og utvikling. Vedlagte utkast til eierstrategier dekker de vanligste områdene tilsvarende eierstrategier har for andre interkommunale brann- og redningsselskap. Utkast til eierstrategier samsvarer også i stor grad med anbefalingene til eierstrategier fra KS og Samfunnsbedriftene. Arbeidsgruppen har også sett til felles eierstrategier utviklet i Salten regionråd (Godkjent i Salten Regionråd 2.6.2016).

Formålsbestemmelsen i vedlagte utkast bygger i stor grad på formålet i vedtatt selskapsavtale. Det bes om at denne vurderes opp mot utfordringer i dagens situasjon. Med den sikkerhetspolitiske situasjonen vi ser utvikle seg i Europa, Midt-Østen og andre deler av verden, ser vi også at rollen og betydningen til brann- og redningstjenesten er i endring. Det samme gjelder i forhold til naturhendelser som også har økt i omfang og alvorlighetsgrad de senere årene. Det vil derfor være naturlig at spesielt formålsbestemmelsen i selskapsavtalen gjennomgår en revisjon nå som det utarbeides en eierstrategi. Når det er sagt, vil det ikke være unaturlig at ikke bare formålsbestemmelsen, men hele selskapsavtalen revideres. Ser en til andre interkommunale samarbeid om brann og redningstjeneste er det flere som legger til grunn at formål og dimensjonering av beredskap og innsats skal ta utgangspunkt i en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). En ROS-analyse som holdes oppdatert vil bidra til å fange opp utfordringer i dagens situasjon og i tiden som kommer.

Samtidig er det viktig at selskapet har en kostnadseffektiv og forsvarlig drift, optimaliserer på tvers av kommunegrensene og styrker samhandlingen mellom selskapet og eierkommunene.

Når det gjelder samarbeid mellom kommunene, er dette veldig sentralt i et interkommunalt samarbeid. I stor grad styres interkommunale samarbeid gjennom konsensus, samtidig som det skal være god forankring i kommunenes folkevalgte organer. Det er gjennom representantskapet at eierstyringen utøves. For å sikre god forankring i lokale folkevalgte organ, foreslås det i høringsutkastets pkt. 4 om Representantskapet at:

- Eierkommunene skal sørge for god forberedelse til møtene

- Eierkommunene oppfordres til å velge sentrale folkevalgte (ordfører/varaordfører/gruppeledere) til medlemmer av representantskapet
- Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren utpeker skal også delta på representantskapsmøter og eiermøter
- Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal oversendes representantskapet og kommunene uten ugrunnet opphold og senest fire uker før møtet. Protokoller skal også oversendes til de forannevnte parter innen rimelig tid etter at møtet er avholdt.
- Kunnskap om Salten Brann IKS skal inngå i folkevalgtopplæringen i kommunene Tilsvarende formuleringer finner en også i avsnittet om Eiermøter hvor representasjon av folkevalgte og kommunens administrasjon omtales på følgende måte:
- På eiermøter skal den enkelte kommune være representert ved representantskapets medlemmer. Selskapet skal være representert ved styreleder og ansattrepresentant(er) i styret, samt brann- og redningssjef/representanter fra administrasjonen. Kommunedirektørene eller den kommunedirektøren utpeker skal også delta.

Slik høringsutkastet skiller mellom skal og oppfordres til, er utkast til eierstrategi tydelig og vil i stor grad forplikte kommunene omkring samarbeidet. Når det gjelder samkjøring av møteplaner, er dette en kjent problemstilling. Det vil være en åpenbar fordel dersom møteplaner for kommunene i Salten samkjøres i større grad, og at møteplaner for regionråd og interkommunale samarbeid koordineres. Det vil også være en fordel dersom kommunenes møteplaner samkjøres med fylkeskommunens møteplan.

Når det gjelder ønsket om at saklisten skal sendes ut 6 uker før møtene, er spørsmålet om det er realistisk og vil medføre større omfang av saker som må ettersendes. På den andre siden kan det forenkles at saker til spesielt representantskapsmøtene får tilstrekkelig forankring lokalt i kommunene.

Videre følger noen kommentarer til de øvrige kapitlene i høringsutkastet. Kapitlet om "Retningslinjer for valg og sammensetning av styret" fremstår som godt gjennomtenkt og bør være dekkende i en eierstrategi. Når det gjelder Samarbeidet mellom kommunenes administrasjon og selskapet, er det viktig at et samarbeid skal være likeverdig og med et gjensidig ansvar selv om det er selskapet som skal etablere rutiner og ha sekretariatsfunksjonen.

Kapitlet om "Økonomistyring og budsjettprosess" er viktig for å avklare forventningene mellom selskapet og kommunene når det kommer til økonomiske rammer og bevilgninger til drift og utvikling. Høringsutkastet legger tilstrekkelig med føringer for hvordan samhandlingen skal være mellom selskapet og kommunene for god økonomistyring og en forutsigbar budsjettprosess.

Kapitlet om "Drift og forvaltning av brannstasjoner" avklarer i all hovedsak forholdet mellom kommunene og selskapet. Dette fremkommer også av selskapsavtalen, men eierstrategien har lagt vekt på at stasjonene skal "ha en nøktern standard og størrelse og ivareta helse, miljø og sikkerhet for mannskapene". Det er et viktig at eierkommunene slår fast at mannskapenes helse tas på alvor i eierstrategien.

Kapitlet om "Åpenhet og rapportering" konkretiserer prinsippet om åpenhet i felles eierstrategier utviklet i Salten regionråd. Det fremkommer også at Salten Brann IKS skal baseres

på prinsippet om meroffentlighet. Dette er sammenfallende med Fauske kommunes vedtatte Pressereglement og Veileder for innbyggerdialog.

Kapitlet om "Godtgjøring til styret, representantskapet og lederlønninger" uttrykker en klar holdning om moderasjon som er i tråd med den allmenne oppfatning av det offentliges forvaltning av fellesskapets ressurser. Samtidig må moderasjon veies opp mot behovet for blant annet konkurransedyktige betingelser når det rekrutteres ledere.

Et interkommunalt selskap bør ha en aktiv og bevisst holdning til sitt samfunnsansvar og ha etablert etiske retningslinjer. Et interkommunalt selskap forvalter fellesskapets ressurser, og det må skje på en måte som samsvarer med oppfatningen til innbyggerne. Hvordan felleskapets ressurser forvaltes kan også ha betydning for selskapets og eierkommunens omdømme. Å se til FNs bærekraftsmål, og at disse skal være inkorporert i selskapet overordnede mål og strategier, kan derfor være en god tilnærming.

Kommunedirektøren vil avslutningsvis påpeke at Fauske kommune har stor frihet til å velge hvordan våre tjenester og virksomhet skal organiseres. Kommuneloven setter klare rammer for hvordan kommunestyret har all beslutningsmyndighet for styring av tjenesteproduksjonen når denne er organisert som del av kommunens virksomhet. Når kommunestyret velger å organisere deler av kommunens virksomhet i et interkommunalt selskap, endres betingelsene for styring. Det er derfor svært positivt at det nå utarbeides en eierstrategi for Salten Brann IKS. God eierstyring er viktig for å oppnå de mål eierne har med eierskapet, god forvaltning av fellesskapets ressurser, kontroll av risiko, samt at vi har god demokratisk kontroll på selskapet.

Hamarøy kommune

Kommunalt vedtak

Kommunestyret i Hamarøy vedtok i sak 40-2026 følgende:

Hábmera suohkan-Hamarøy kommune vedtar å oversende «kommunedirektørens vurdering» i denne saken som innspill til saken.

Utdrag fra saksdokument:

Formålsbestemmelsen

I høringen bes det særlig om at det gis innspill til forslaget til formuleringer av formål for selskapet. Formålsbestemmelsen fremkommer av vedtatt selskapsavtale, men må vurderes opp mot utfordringer i dagens situasjon. Det vil således være nødvendig med endring av selskapsavtalen, fordi formuleringen i høringsutkastet avviker fra formålsbestemmelsen i selskapsavtalen som har forrang.

Samarbeid mellom kommunene

Videre bes høringsinstansene særlig å vurdere om formuleringen omkring samarbeid mellom kommunene er formulert tydelig og nok forpliktende, ettersom Salten Brann IKS er et selskap som skal løse samfunnskritiske oppgaver for alle kommunene.

Samkjøring av møteplaner

I eiermøtet kom det forslag om at sakspapirene skulle sendes ut seks uker før representantskapsmøtene. Etter gruppens vurdering er det en svært lang tidsfrist med manglende mulighet for saksbehandling mellom eiermøter og representantskapsmøter. I

høringsutkastet foreslås derfor at sakspapirene skal sendes ut fire uker før møtene. Etter arbeidsgruppen vurdering er det mulig å fastlegge formannskaps- og kommunestyremøter slik at det passer med møteplanene for representantskapsmøtene når disse avvikles på kjente tidspunkt.

Forankring i kommunalt planverk:

- Helhetlig ROS- Hábmara suohkan - Hamarøy Kommune

Kommunedirektørens vurdering

Det er viktig at selskap kommunene i Salten eier i fellesskap har tydelige og oppdaterte eierstrategier som kan sette rammer og retning for selskapenes drift og utvikling. Vedlagte utkast til eierstrategier dekker de vanligste områdene tilsvarende eierstrategier har for andre interkommunale brann- og redningsselskap. Utkast til eierstrategier samsvarer også i stor grad med anbefalingene til eierstrategier fra KS og Samfunnsbedriftene. Arbeidsgruppen har også sett til felles eierstrategier utviklet i Salten regionråd (Godkjent i Salten Regionråd 2.6.2016).

Formålsbestemmelsen i vedlagte utkast bygger i stor grad på formålet i vedtatt selskapsavtale. Det bes om at denne vurderes opp mot utfordringer i dagens situasjon. Med den sikkerhetspolitiske situasjonen vi ser utvikle seg i Europa, Midtøsten og andre deler av verden, ser vi også at rollen og betydningen til brann- og redningstjenesten er i endring. Det samme gjelder i forhold til naturhendelser som også har økt i omfang og alvorlighetsgrad de senere årene. Det vil derfor være naturlig at spesielt formålsbestemmelsen i selskapsavtalen gjennomgår en revisjon nå som det utarbeides en eierstrategi.

Når det er sagt, vil det ikke være unaturlig at ikke bare formålsbestemmelsen, men hele selskapsavtalen revideres. Ser en til andre interkommunale samarbeid om brann og redningstjeneste er det flere som legger til grunn at formål og dimensjonering av beredskap og innsats skal ta utgangspunkt i en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). En ROS-analyse som holdes oppdatert vil bidra til å fange opp utfordringer i dagens situasjon og i tiden som kommer. Samtidig er det viktig at selskapet har en kostnadseffektiv og forsvarlig drift, optimaliserer på tvers av kommunegrensene og styrker samhandlingen mellom selskapet og eierkommunene.

Samarbeid mellom kommunene

Når det gjelder samarbeid mellom kommunene, er dette veldig sentralt i et interkommunalt samarbeid. I stor grad styres interkommunale samarbeid gjennom konsensus, samtidig som det skal være godforankring i kommunenes folkevalgte organer. Det er gjennom representantskapet at eierstyringen utøves. For å sikre god forankring i lokale folkevalgte organ, foreslås det i høringsutkastets pkt. 4 om

På eiermøter skal den enkelte kommune være representert ved representantskapets medlemmer. Selskapet skal være representert ved styreleder og ansattrepresentant(er) i styret, samt brann- og redningssjef/representanter fra administrasjonen. Kommunedirektørene eller den kommunedirektøren utpeker skal også delta.

Slik høringsutkastet skiller mellom skal og oppfordres til, er utkast til eierstrategi tydelig og vil i stor grad forplikte kommunene omkring samarbeidet. På den annen side vil dette også være et økonomisk spørsmål der ordlyden nok kan passe for de kommunene som er nær hovedkontoret,

mens mer perifere kommuner må påberegne betydelig større utgifter med dette. Fra Hamarøy foreslås det derfor at alle kostnader med slike møter belastes selskapet direkte.

Samkjøring av møteplaner

Når det gjelder samkjøring av møteplaner, er dette en kjent problemstilling. Det vil være en åpenbar fordel dersom møteplaner for kommunene i Salten samkjøres i større grad, og at møteplaner for regionråd og interkommunale samarbeid koordineres. Det vil også være en fordel dersom kommunenes møteplaner samkjøres med fylkeskommunens møteplan. Når det gjelder ønsket om at saklisten skal sendes ut 6 uker før møtene, er spørsmålet om det er realistisk og vil medføre større omfang av saker som må ettersendes. På den andre siden kan det forenkles at saker til spesielt representantskapsmøtene får tilstrekkelig forankring lokalt i kommunene.

Videre følger noen kommentarer til de øvrige kapitlene i høringsutkastet.

Kapittelet om "Retningslinjer for valg og sammensetning av styret" fremstår som godt gjennomtenkt og bør være dekkende i en eierstrategi.

Når det gjelder Samarbeidet mellom kommunenes administrasjon og selskapet, er det viktig at et samarbeid skal være likeverdig og med et gjensidig ansvar selv om det er selskapet som skal etablere rutiner og ha sekretariatsfunksjonen.

Kapittelet om "Økonomistyring og budsjettprosess" er viktig for å avklare forventningene mellom selskapet og kommunene når det kommer til økonomiske rammer og bevilgninger til drift og utvikling.

Høringsutkastet legger tilstrekkelig med føringer for hvordan samhandlingen skal være mellom selskapet og kommunene for god økonomistyring og en forutsigbar budsjettprosess.

Kapittelet om "Drift og forvaltning av brannstasjoner" avklarer i all hovedsak forholdet mellom kommunene og selskapet. Dette fremkommer også av selskapsavtalen, men eierstrategien har lagt vekt på at stasjonene skal "ha en nøktern standard og størrelse og ivareta helse, miljø og sikkerhet for mannskapene". Det er viktig at eierkommunene slår fast at mannskapenes helse tas på alvor i eierstrategien.

Kapittelet om "Åpenhet og rapportering" konkretiserer prinsippet om åpenhet i felles eierstrategier utviklet i Salten regionråd. Det fremkommer også at Salten Brann IKS skal baseres på prinsippet om meroffentlighet. Dette er sammenfallende med Hamarøy kommunes vedtatte

Kommunikasjonsplan.

Selskapet må bli bedre på informasjon og kommunikasjon, både med eierkommunen og samfunnet rundt. Det bør utarbeides en egen kommunikasjonsstrategi som skal ivareta dette

Kapittelet om "Godtgjøring til styret, representantskapet og lederlønninger" uttrykker en klar holdning om moderasjon som er i tråd med den allmenne oppfatning av det offentliges forvaltning av fellesskapets ressurser. Samtidig må moderasjon veies opp mot behovet for blant annet konkurransedyktige betingelser når det rekrutteres ledere.

Et interkommunalt selskap bør ha en aktiv og bevisst holdning til sitt samfunnsansvar og ha etablert etiske retningslinjer. Et interkommunalt selskap forvalter fellesskapets ressurser, og det må skje på en måte som samsvarer med oppfatningen til innbyggerne. Hvordan fellesskapets ressurser forvaltes kan også ha betydning for selskapets og eierkommunens omdømme. Å se til

FNs bærekraftsmål, og at disse skal være inkorporert i selskapet overordnede mål og strategier, kan derfor være en god tilnærming.

Kommunedirektøren vil avslutningsvis påpeke at Hamarøy kommune har stor frihet til å velge hvordan våre tjenester og virksomhet skal organiseres. Kommuneloven setter klare rammer for hvordan kommunestyret har all beslutningsmyndighet for styring av tjenesteproduksjonen når denne er organisert som del av kommunens virksomhet. Når kommunestyret velger å organisere deler av kommunens virksomhet i et interkommunalt selskap, endres betingelsene for styring. Det er derfor svært positivt at det nå utarbeides en eierstrategi for Salten Brann IKS. God eierstyring er viktig for å oppnå de mål eierne har med eierskapet, god forvaltning av fellesskapets ressurser, kontroll av risiko, samt at vi har god demokratisk kontroll på selskapet.

Salten Brann IKS

Styrets behandling

Styret tar saken til orientering.

Salten Brann IKS vurderer at høringsutkast til eierstrategi gir et godt grunnlag for tydelig og forutsigbar eierstyring. Dernest støtter vi hovedretninger i utkastet, og har spilt inn enkelte presisering som vi finner det er behov for. Det knytter seg til samhandling mellom eierkommunene og Salten Brann IKS, krav til funksjonell og forsvarlig ramme for drift. Vi finner det også viktig å fremheve viktigheten at strategien understøtter

Salten Brann IKS vurderer at høringsutkastet til eierstrategi i hovedsak gir et godt grunnlag for tydeligere og mer forutsigbar eierstyring av selskapet. Strategien tar opp sentrale forhold knyttet til formål, roller, samhandling, økonomi og rapportering, og vil kunne være et nyttig verktøy for både eierkommunene og selskapet.

Vi vil samtidig peke på noen forhold som det etter vår vurdering er viktig å presisere eller tydeliggjøre videre:

1. Innledningen gir en god beskrivelse av selskapets rolle, bakgrunn og samfunnsoppdrag, og kan støttes som den foreligger.
2. Felles grunnlag for eierskap i Salten Brann IKS Vi anbefaler at punktet om effektivitet presiseres, slik at det tydelig framgår at effektiv drift også må vurderes opp mot krav til beredskap, kvalitet og sikkerhet.
3. Salten Brann IKS formål Vi anbefaler at formuleringen tydeliggjør at selskapet skal også ivareta samordnet oppgaveløsning på tvers av kommunegrensene. Etter vår vurdering bør formålsbestemmelsen også i større grad speile dagens og framtidige krav til samfunnsikkerhet og beredskap.
4. Kommunene skal være aktive og forutsigbare eiere Støttes.
5. Retningslinjer for valg og sammensetning av styret Støttes.
6. Samarbeidet mellom kommunenes administrasjon og selskapet For oss er det viktig med faste og forutsigbare arenaer for samhandling med kommunedirektørene og kommunenes administrasjon, slik at forventninger, behov og konsekvenser av ulike saker kan avklares tidlig.

7. Økonomistyring og budsjettprosess Vi vil også her understreke behovet for tidlig dialog mellom eierne og selskapet om nye krav, investeringer og endringer som påvirker kostnadsnivået, slik at selskapet kan planlegge forsvarlig og langsiktig.

8. Drift og forvaltning av brannstasjoner Støttes

9. Åpenhet og rapportering Støttes

10. Godtgjøring til styret, representantskapet og lederlønninger Støttes

11. Samfunnsansvar og etiske retningslinjer Vi støtter at samfunnsansvar, bærekraft og etiske retningslinjer inngår i eierstrategien. Samtidig er det viktig at dette tilpasses selskapets kjerneoppgaver og utformes på en måte som er praktisk relevant for virksomheten.

12. Evaluering og revisjon Vi mener at det bør være adgang til å revidere strategien tidligere dersom det skjer vesentlige endringer i rammebetingelser eller behov.

13. Avslutning Salten Brann IKS støtter intensjonen om en tydelig og felles eierstrategi. Etter vår vurdering vil en omforent strategi kunne bidra til bedre samhandling, tydeligere styring og større forutsigbarhet for både eierkommunene og selskapet